

ÅLAKUST

THE EEL COAST

DIE AALKÜSTE

Ålakusten från Åhus och söder därom

Upptäck Ålakusten längs Skånes östra kustlinje. Här finns den milsvida sandstranden, Hanöbukts friska vatten, genuina ålafiskemiljöer och sanddynlandskap med tallskog. En spännande miljö för friluftsliv, bad och kulturupplevelse.

Du kan vandra eller cykla längs kusten. Det finns många möjligheter att göra

strandhugg med utgångspunkt från alla de tillfarter och parkeringsplatser som finns anlagda. Karaktäristiskt för Åhus och kusten söder därom är ålafisket.

Ålafisket är ett säsongsfiske, som sker på sensommaren och hösten. Det är då som den fullvuxna vandringsålen, blankålen, vandrar mot lekplatserna i Sargassohavet.

Ålen fångas med redskap som har stora proportioner – s k ålahommor. Redskapen består av långa nätar som spärrar den vandrande ålens väg. Ålen tvingas in i en s k strut eller ryssja. Att vittja struten eller homman kallas för att rykta.

Den båttyp, hommebåten, som nyttjas vid ålfisket har gamla traditioner längs denna kuststräcka.

Till miljön kring ett ålafiske hör i hög grad de karaktäristiska torkställningarna för näten, spel för uppdragning av hommebåtarna och naturligtvis ålabodarna.

Det är ett säregnet kustlandskap med unika fiskemiljöer som här möter Dej som besökare. Välkommen.

The Eel Coast

Discover the Eel Coast along the eastern shores of Sweden's most southerly province of Skåne. Mile after mile of sandy beaches, clean water, genuine eel-fishing communities and gently undulating sand dunes – an exciting and enthralling setting for a seaside holiday, for exploring the countryside or investigating the region's fascinating culture and history.

From Åhus and south along the coast this is eel-fishing country, when, during the late summer and autumn, the fully mature silver eels migrate to their spawning grounds in the distant Sargasso Sea. The cumbersome tackle of the eel-fishers, the eel-traps or 'sets', the special eel-boats, the drying frames for the nets and the eel-huts themselves all bestow upon the Eel Coast its own unique cultural heritage.

Aalküste

Entdecken Sie die Aalküste entlang der Ostküste Schöners mit seinen kilometerlangen Sandstränden, sauberem Wasser, dem echten Aalfischermilieu und der von Sanddünen geprägten Küstenlandschaft. Ein ideales Freizeitgebiet für den Natur- und Badefreund.

Åhus und die Küste südlich dieses idyllischen Ortes ist von der Aalfischerei geprägt. Sie erreicht im Spätsommer und Herbst ihren Höhepunkt, wenn die ausgewachsenen Aale ihre Wanderung in Richtung Sargassosee beginnen.

Die großen Fanggeräte, Aalreusen, die Trockengestelle für die Netze und die Aalfischerhütten verleihen der Aalküste ihren besonderen Charakter.

Ålaboden

Ålabodarna ligger som ett unikt pärlband, med jämna mellanrum, längs Ålakusten.

I äldre tid var Ålaboden en liten koja, ingrävd i strandvallen som en backstuga och täckt av ett högt spetsigt tak, som gick ända ner till marken. De äldre bodarna är orienterade med ena gaveln mot havet. Fortfarande finns bodar kvar som härstammar från 1700-talet.

Senare har det dock blivit vanligt att lägga bodarna med långsidan mot havet. De ser då också mer ut som vanliga stugor. Bodar har byggts längs kusten ända in på 1950- och 1960-talen.

Ett 30-tal av ålabodarna mellan Rinkaby och Ravlunda skjutfält är idag utgångspunkt för ett aktivt ålafiske.

Varje ålabod har sin speciella historia att berätta. Bodarna har ofta namn efter fiskare, efter var den ligger eller efter någon speciell händelse.

The Eel-huts

There are eel-huts dotted along the full length of the Eel Coast, the oldest of them dating back to the 1700s.

Today some 30 or so of these huts still form the hub for eel-fishing activities. The huts are often named after a local fisherman, the site they occupy or some bygone event that once fired local imaginations.

Aalhütten

In regelmäßigen Abständen liegen die Aalhütten entlang der Aalküste. Die ältesten stammen aus dem 18. Jahrhundert.

Über 30 dieser Hütten entlang unserer Küste sind Ausgangspunkte für eine aktive Aalfischerei. Sie sind oft nach einem Fischer, ihrer Lage oder einem besonderen Ereignis benannt.

Drätter

Ålfisket längs den skånska ostkusten har bevarat vissa gamla traditioner som skiljer det från fisket på andra håll. Här gäller speciella fiskerättigheter knutna till s k drätter.

En drätt ger rätten att fiska med fasta redskap utanför en strandremsa av viss längd – vanligtvis mellan 180–270 m. Åladrätten är ett skattelagt fiske och betraktas som fast egendom. Drätterns ursprung går tillbaka till den tid då Skåne var danskt.

Åladrätterna begränsar fisket att sträcka sig 300 m ut från land. Praxis varierar dock och med Länsstyrelsens tillstånd kan ålafiskaren längs södra delen av Ålakusten sätta upp till 800 m ut från stranden. Ålakusten är uppdelad i ett 60-tal åladrätter.

Eel-fishing Rights

Eel-fishing along the east coast of Skåne has retained a number of ancient traditions which differ from those elsewhere. One of these is the control of fishing rights by entitlement or 'fief'.

The Eel Coast is divided into around 60 or so 'fiefs' of varying size, each of which grants its owner sole right to set traps to fish for eel offshore.

Aal-„drätter“

Die Aalfischerei entlang der schönerischen Ostküste hat gewisse alte Traditionen beibehalten, die sie von der Fischerei in anderen Regionen unterscheidet. Hier gelten unter anderem spezielle Fischereirechte in Verbindung mit sog. „drätter“. Ein Drätt berechtigt zum Fischen mit festen Geräten vor einem Strandabschnitt mit bestimmter Länge. Die Aalküste ist in über 60 „drätter“ aufgeteilt.

Ålen (*Anguilla anguilla*)

Ålen tillhör de mer udda fiskarterna i vår fauna. Inte bara kroppsformen är unik utan även dess vandring och lekplats. Det är en av få fiskarter som har ett äkta larvstadium. Ålen har också andra besynnerliga egenskaper, bl a "bestämmer den sig" inte för kön förrän relativt sent i livet. Valet styrs troligen av tillgången på föda och vattentemperatur.

Ålarna i våra vatten är födda i Sargassohavet, ett djuphavsområde öster om Kuba. Ållarverna (*Leptocephalus*) driver sedan med strömmar under 7-12 månader till den europeiska kusten, dit de anländer på vintern och våren.

Vid grundare kustvatten, de är då ca 60-75 mm, omvandlas de till glasålar. Senare, vid ca 8 cm längd, omvandlas glasålen till gulål. Sker i samband med att de vandrar upp i sötvatten.

Uppvandringen i svenska vattendrag har minskat kraftigt under 1900-talet. Kanske är det förändringar i klimat- och vindförhållanden som är orsaken. För

att motverka minskningen sker, bl a i Ålakustens inland och sötvattenområden, en hel del utsättning av ål. Ålen lever ganska länge i sötvatten, mellan 8 och 15 år. En dag bestämmer sig dock ålen att påbörja den långa vandringen tillbaka till Sargassohavet. Den slutar att äta och utseendet förändras. Den blir sk blankål och söker sig mot havet.

På vägen orienterar den sig mot väster och många ålar passerar därför längs Ålakusten. Inför den långa simturen, ca 700 mil, har ålen lagrat fett som skall räcka för hela färden och leken i Sargassohavet. Det är denna ål, den silverfärgade blankålen som fångad längs Ålakusten är en eftertraktad delikatess.

The Eel (*Anguilla anguilla*)

The eel is a remarkable fish. Not only is the shape of its body unique among fishes, but so too are its long-distance migrations and its spawning grounds.

The eels which are found in Swedish waters are born in the Sargasso Sea, an area of deep water more than 4,500 miles (7,000 kilometres) from the Eel Coast. The young eel larvae hatch and drift with the currents towards the European coast, where they metamorphose into slender forms known as elvers and then make their way upstream. Between 8 and 15 years later these freshwater eels begin to change appearance once again, becoming the silver eels that then start to retrace their long journey back to their spawning grounds in the Sargasso Sea. It is this form, the silvery-coloured, smooth-skinned mature eel, that is caught off the Eel Coast and cherished as a much-loved local delicacy.

Der Aal (*Anguilla, anguilla*)

Der Aal ist nicht gerade eine alltägliche Fischart. Nicht nur die Körperform ist unvergleichlich, sondern auch die Wanderung und die Laichplätze dieser Tiere.

Die in unseren Gewässern vorkommenden Aale werden in der Sargassosee geboren, einem Tiefseegebiet, 7000 Kilometer von der Aalküste entfernt. Die Aallarven werden von der Meeresströmung an die europäische Küste getrieben. Nach der Verwandlung zum Glasaal und schließlich zum Gelbaal wandert der Fisch in unsere Süßwasserläufe hinauf. Nachdem der Aal etwa 8-15 Jahre in diesen Gewässern verbracht hat, beginnt er seine Wanderung zu den Laichplätzen in der Sargassosee. Sein Aussehen verändert sich, er wird zum Glattaal und begibt sich in Richtung Meer.

Dieser silberfarbene Glattaal wird auf seiner Wanderung entlang der Aalküste zur begehrten Delikatesse.

Ålagillen

Under hösten kan man få uppleva ett mycket speciellt matarrangemang längs Ålakusten. Det är Ålagillet som de senaste åren blivit allt populärare. Många företag har som tradition att bjuda sina kunder på ålagille. Ofta blir det också höjdpunkten under en konferensvistelse i Åhus eller Yngsjö.

Ålagillet är verkligen en annorlunda matupplevelse, en kulinarisk höjdpunkt hos krögare och ålafiskare som vet hur ålen skall bjudas för att komma bäst till sin rätt.

På havets strand, i ålabod, gästgifveri eller restaurang bjudes på gillen. Var och en har sina egna specialiteter! Ett ålagille kan innehålla ålasoppa, kokt ål, stekt ål, rökt ål, luad ål, halmad ål eller ål på annat sätt.

Eel Feasts – a speciality on Skåne's Eel Coast

During the autumn many of the local fishing communities organise special Eel Feasts – a unique gastronomic experience that you can enjoy in a simple eel-hut on the beach or in one of the region's many inns or restaurants.

The menu at this veritable celebration of the eel may well include eel soup, boiled eel, fried eel, smoked eel, grilled eel and eel prepared in the time-honoured local way on a bed of straw. What's more, every eel-fishing family and restaurateur have their own mouth-watering specialities!

„Ålagille“ – eine Spezialität der schonischen Aalküste

Im Herbst ist es dann an der Zeit für „Ålagille“, ein ganz besonderes Aalfestival, das sich am Strand in den Aalhütten, in Gasthäusern und Restaurants abspielt.

Die Speisekarte kann folgendes Aussehen haben: Aalsuppe, gekochter Aal, gebratener Aal, geräucherter Aal oder Aal, der auf irgendeine andere Weise zubereitet wurde. Jedes Restaurant und jeder Aalfischer haben ihre eigenen Spezialitäten!

Välkommen att ta del av kustmiljön – men var aktsam om den och respektera allemansrättens skyldigheter!

Var speciellt uppmärksam på följande:

- Hundförbud gäller på stranden under tiden 15 maj–15 september. Speciell hundbadplats finns norr om Gropahålet i Yngsjö – respektera hundbadplatsens gränser!
- Hästar får ej vistas på stranden under tiden 15 maj–15 september. I skogen och dynlandskapet längs kusten gäller ridförbud under hela året. Undantag för särskilt markerade ridstigar.
- Vid eldning på stranden skall de speciellt iordningställda eld- och grillplatserna användas.
- Längs kusten finns parkeringsplatser iordningställda. Använd dessa och parkera alltid med omdöme – så att bl a utryckningsfordon kan ta sig fram.
- Fritt fiske med handredskap gäller längs kusten. Vissa fredningstider och minimimått på fisk måste följas. Utanför åmynningar och i naturreservat gäller speciella bestämmelser. Vidare information hos Turistbyråerna eller Länsstyrelsen.
- För naturreservaten längs kusten gäller speciella bestämmelser – finns anslag vid respektive naturreservat.
- Det kustnära dynlandskapet och strandvegetationen är ömtåligt för påverkan. På vissa ställen finns också ömtåliga strandbrinkar. Var aktsam!

 Feel free to enjoy this coastal area - but treat it gently, and respect the rules of the countryside code.

Please remember:

- Dogs are not allowed on the beach during the period 15 May-15 September. There is a specially-designated dog swimming area north of Gropahålet at Yngsjö - please keep your dog within the boundaries of this area.
- Horses are not allowed on the beach between 15 May and 15 September. Riding is prohibited in the forest and among sand dunes along the coast all year round. Signposted bridle paths are exempt from this rule.
- When lighting a fire or planning a barbecue on the beach, please use the purpose-built facilities provided.
- There are designated parking areas along the coast. Please use these and always think carefully when parking your car - don't block access for the emergency services.
- Fishing with hand-held fishing tackle is free along the coast. Close seasons and minimum sizes for fish must be respected. Special regulations apply to fishing at river mouths and in nature reserves. For further information, please contact the tourist offices or Länsstyrelsen [county administrative board].
- Special regulations apply in all nature reserves along the coast. These are posted at each nature reserve.
- The areas of sand dunes along the coast and coastal flora are highly sensitive and easily damaged. In certain places, the sea shore is also fragile. Take care not to cause any unnecessary damage.

 Wir freuen uns, wenn Sie diese Welt näher kennenlernen möchten - doch bitte respektieren Sie die Pflichten des Allemansrätt!

Vor allem achten Sie auf folgendes:

- Hundeverbot gilt am Strand vom 15. Mai - 15. September. Eine spezielle Hundebadestelle gibt es nördlich von Gropahålet in Yngsjö - halten Sie sich an die Grenzen dieser Badestelle!
- Pferde sind in der Zeit vom 15. Mai - 15. September am Strand nicht zugelassen. Im Wald und in der Dünenlandschaft entlang der Küste besteht das ganze Jahr über Reitverbot mit Ausnahme der markierten Reitwege.
- Zum Feuermachen am Strand sind die speziell hierzu angelegten Feuer- und Grillplätze zu nutzen.
- An der ganzen Küste entlang sind Parkplätze eingerichtet. Bitte parken Sie dort, und zwar mit Umsicht, so daß z. B. Rettungsfahrzeuge nicht behindert werden.
- An der ganzen Küste ist das Angeln mit Handgeräten gebührenfrei, es gelten jedoch bestimmte Schutzzeiten und Mindestgrößen. Besondere Bestimmungen gelten für den Bereich von Flußmündungen und für Naturschutzgebiete. Bitte informieren Sie sich vorher in den Touristenbüros oder bei der Länsverwaltung.
- Die besonderen Verhaltensregeln für die Naturschutzgebiete an der Küste sind jeweils vor Ort ausgehängt.
- Die küstennahe Dünenlandschaft und die Strandvegetation sind besonders empfindlich. An einigen Stellen gibt es auch empfindliche Uferböschungen. Bitte sein Sie vorsichtig!

Turistbyråerna vet mer om Ålakusten

Stugor, Hotell, Camping, Vandrarhem

Kristianstads Turistbyrå

Stora Torg, 291 32 Kristianstad
Tel 044-13 53 35. Fax 044-12 08 98
www.kristianstad.se
e-post: touristinfo@kristianstad.se

Åhus Turistbyrå

Järnvägsgatan 7, Box 63, SE-296 31 Åhus
Tel 044-13 47 77. Fax 044-24 38 98
www.kristianstad.se
e-post: touristinfo.ahus@kristianstad.se

Contact the local Tourist Offices to discover more about the Eel Coast Experience.

Cottages and cabins, hotels, camp-sites and youth hostels.

Die Touristenbüros informieren Sie eingehender über die Erlebnisse an der Aalküste.

Ferienhäuser, Hotels, Camping, Touristenherberge.

Källor och litteratur:

Rollof, Yngve: Ålabodar, Sjöfartshistoria och ålafiske från Tosterberga till Käseberga.
Gärsgård, Inge: Ål från sargasso till gillesbord, antologi, 1985.
Danielsson/Torstenson: Saga och sanning från Ålakusten, 1996.
Fiskeriverkets faktablad om fisk, fiske och fiskevård, februari 1994.

Utgiven av: Turistorganisationen i Kristianstad

Text: Tommy Gustavsson.

Foto: Tommy Gustavsson.

Idé och layout: Tommy Gustavsson, GL-Tryck.

Översättning: AB Språkman, Killeberg.